

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. II. Visitanda sunt à Pastore iurisdictionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

tum defectum supplere possint. Semper tamen timere debent duo pericula. *Primum* ipsius gregis, ne absente proprio pastore pereat. Nam quando absentia est absque iusta causa, seuerè punientur, ob iacturam eorum omnium, qui propter talem absentiam, exorta tempestate perierunt; aut in conflictu inciderunt in manus hostium, & mortui sunt; aut à lupis deuorati. In eos enim fertur seuerissima illa sententia cuiusdam Prophetæ qui sub specie parabolæ dixit: quod quidam ad se adduxerit quendam hominè dicēs: *o custodi virū istū, qui si lapsus fuerit, erit, anima tua pro anima eius, qui statim addidit: dum ego turbatus huc illuc, me verterē, subito nō comparuit.* Quam parabolam, cum ille Regi proposuisset, statim Rex sententiam tulit, vt pænam propositam lueret. Quare Prælati eandem subiturus est pænam, quam Deus proposuit, cum tales subditos ipsi commisit: præmonens, quod si quis eorum periret, eò quod ipse illum desereret; aut verteret se ad res ab officio suo alienas: ipse quoque esset periturus. Quare cauendum Pastori est, nequid negligat: nam euenire potest, vt ex parua ipsius negligentia, vir ille dispareat; & ipse amittat eum, cuius curam suscepit. Alterum periculum est, ne Ministri & vicarij, quorum opera in officio suo vitur ipso absente curam commissam remittant, sicutque obligationi desint: quemadmodum fecit Aaron: nam illi, ipso præsentè, habent animum & pectus ad præstandum, quod debent. Non enim est nouum in huiusmodi casibus, quod Seruator noster refert in illa Parabola serui, qui videns absentem Dominum suum moram in redeundo facere, cum deberet magnam habere curam familiæ sibi commissæ: *pcepit percutere seruos, & ancillas, & edere, & bibere & inebriari* bonis huius vitæ: ac proinde refert plurimum, quod ipse Prælati assisat, ac super suos subditos vigilet.

9. II. *Visitanda sunt à Pastore loca sue Iurisdictionis.*

Ex eodem capite intelligitur obligatio, qua tenentur Prælati visitare omnia loca, quæ pertinent ad ipsorum Iurisdictionem, quando illa sunt multa. Etsi enim aliquando mittere possint visitatores, qui ipsorum nomine munus visitandi obeant: hoc tamen modo non satisfaciunt: si, cum ipsimet possint, non visitant per se, vt totum suum gregem ex facie agnoscant, & tanquam rei propriæ, curam eius gerant. Et hoc ipsum insinuat Epistolæ illius titulus, qui de Christo D. N. dicit: *a qui ambulat in medio candelabrorum.* Non enim dicit: qui manet; sed, *qui ambulat*: quo verbo insinuat vigilantiâ, & sollicitudine, qua visitat omnes Ecclesias; sicut, cum in hoc mundo versaretur, visitabat omnia loca Israel, in quibus erat Ecclesia sibi à Patre commissâ. Et suis Discipulis dixit: *b Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat*; qui hinc inde discurret, vt de rebus necessarijs prospiciat. Quibus verbis eos monuit: officij ipsorum nō esse sedere semper

o 3. Reg. 20.
39.

p Luc. 12. 45

a Apoc. 2. 6.

b Luc. 22. 27

c. *Ecd.* 32. 2.d. *Psal.*
100. 2.c. *Actuum.*
15. 6.

2

vbi. *Lorinus*
susc. de hoc
agit
f. *Actuum*
18. 2.

3

Lib. 1. *cæco*
nom. c. 5.g. *Iob* 15. 12.

4

vide *Tur-*
riã. opusc.
de hoc
argumento
Sels 24. c. 3
de *Reforma*

5

orare, aut studere, & in sua quiete spirituales cibos sumere; sed surgere, & ambulare per domum, & alijs seruire, & cibos procurare: quibus omnibus expeditis sequetur quod dixit Ecclesiasticus: *c. omni cura tua explicita, recumbe*: hoc est, irequiesce paululum, vt iterum surgas, & sicut prius ministros: quemadmodum etiam dixit Dauid: *d per ambulabam in innocentia cordis mei in medio domus mea, attendens* scilicet, quicquid in ea ageretur; & exemplo meo omnes domesticos excitans, & verbo exhortans, corripiens quod malum videbam, & approbans & confirmans bonum.

Hic fuit spiritus Sanctorum Apostolorum; & maxime S. Pauli, de quo S. Lucas refert, quod dixerit ad Barnabam: *e reuertentes visitemus fratres per cunctas ciuitates, in quibus predicauimus verbum Domini: quomodo se habent*: hoc est, quomodo seruent doctrinam & legem, quã eos docuimus: vt reformemus errores, & eos in bono confirmemus. Et iterum de eodem dicit: quod perambularet varias Regiones, *et confirmans omnes Discipulos*. Et propterea forte Christus D.N. constituit, vt soli Episcopi per se ipsos, & non per aliquẽ substitutum, administrarent Sacrament. Confirmationis, vt hæc cura eos cogeret visitare omnes subditos, & confirmare; non tantum ipso Sacramento: sed etiam præsentia & prædicatione sua. Nam, vt dicitur communi prouerbio, quoad hoc ipsum propositum Aristoteles vtitur: *oculus Domini impinguat equum*: & pes eius fecundat terram. Et eorum interdum visitare, efficit vt conseruentur, & proficiant. Imò & illud Prælato licet applicare, quod de Deo dixit Iob, *g visitatio tua costodiat spiritum meum*. Non debeat (ait S. Damasus) Episcopi & Prælati esse sicut illæ matres, quæ statim atque filios pepererunt, vt à labore eos nutriendi sese expendant, & rebus palato suo magis aridentibus attendant: eos tradunt nutricibus, imò etiam ad pagos mittunt, & diu illos non vident. Est enim à charitate Christi valde alienum, ita subditos proprios negligere, vt ipsi Pastores eos non videant, sed hanc curam alijs committant. Nulla siquidem cura temporalis ita debet Prælato arridere, vt eã bono proximi præferat. Nec Prælati mater tantum esse debet, sed etiam nutritrix: quæ lacte proprio filios suos alat, ac nutriat. Ac propterea iure optimo Concilia Sacra commendant Prælati huiusmodi visitationes: quantum finis (vt ait concilium Tridentinum) & præcipuus scopus sit sanam & orthodoxam doctrinam, expulsus hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus & admonitionibus ad Religionem, pacem, innocentiamq; accendere; cætera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ vt facilis felicitate succedant, monentur prælati omnes & singuli, ad quos visitatio spectat: vt paternã Charitate, Charitatis quoque Zelo omnes amplectantur; & interim caueant, ne inutiliter

sumptu-

sumptibus cuiquam graues, onerosiue sint; sed contenti modesto comitatu, studeant quàm celerimè, debita tam è cum diligentia, visitationem ipsam absoluerè: Hoc Trident. Concilij Decrerum licet amplius explicare ex ijs, quæ Scriptura Sacra de Salomone refert, qui habebat duos pulcherrimos Thronos, alterum fixum in Palatio suo h' *de ebore grandem: quem vestiuit auro fuluo nimis, in quo erant dua manus hinc atque inde tenentes sedile: & duo leones stabant iuxta manus singulas, ad quem ascendebatur per sex gradus.* Et duodecim leuiculi stantes super sex gradus hinc atque inde. In hoc Throno sedebat ipse ad iudicandum, cum ea grauitate & auctoritate, quæ Regiam eius Personam decebat. Sed quoniam non semper oportebat eum in palatio manere: habebat etiam alium Thronum, siue Regiam sedem, quam vocabant: i *Ferculum* in quo vehebatur per Plateas & fora Jerusalem, vt videret, quid in eis ageretur. & de hoc dicitur, quod *esset ex lignis Libani, & haberet columnas argenteas, Reclinatorium autem aureum, & ascensum purpureum, mediũ autem eius constratum charitate propter filias Ierusalem.* Hoc totum erat figura, quædam, & imago perfectionis, quæ pertinet ad statum prælatorum, de quibus nunc loquimur. Qui thronum suum habent in Ecclesia sua Cathedrali, in qua maximam anni partem resident, vt actus & ministeria officij sui cum ea excellentia exerceant, quæ ad ipsorum dignitatem pertinet; non tam in externa seculari pompa, quàm in sanctitate & perfectione spiritus. Thronus eius debet esse ex ebore propter puritatem & castitatem vitæ, *inaurata auro fuluo nimis charitatis accessissimè.* Sedile eius inniti debet *duabus manibus*, hoc est: vtriq; vitæ, Actiue & Contemplatiue cum perfecta tam præceptorum, quàm consiliorum Euangelicorum obseruatione. Necessè tamen est *duos leones stare iuxta singulas manus*: quia fortitudo & magnanimitas omnia opera debent comitari: ita vt fortitudo timoribus ac periculis occurrentibus resistat: magnanimitas verò res maximas aggrediatur, collocatâ fiduciâ in omnipotentia Dei, qui ad vtrumque subsidium præbabit. Quamobrem dixit Salomon: *k Iustus quasi leo confidens, absque terrore erit.* Ad hunc Thronum ascenditur per sex gradus, sex scilicet opera & exercitia duplicis huius vitæ, quæ retulimus initio tertij Tractatus. Per quos gradus ascenditur ad perfectionem, quam exigit Status Prælationis: auxilium & exemplum accipiens ex doctrina & exemplari vita duodecim Apostolorum, qui significantur per *duodecim leuiculos stantes super sex gradus hinc atque inde.* Hoc virtutum ornamento Thronus eius firmitatem & stabilitatem, quam oportet, habebit, tam in duratione, quàm in diligenti officij sui executione. Propterea enim dixit Salomon: *l misericordia & veritas custodiunt Regem, & roboratur clementiâ thronus eius, & in iustitiâ firmabitur.* Quæmadmodum enim Rex, ita & Pontifex, & quilibet Episcopus, &

h 3. Reg.
10. 18.

Cant. 5. 9.

k Proverb.
28. 1.

c. 2.

l Proverb.
20. 28.

m c. 25. 5

Prælatus, qui sederit in suo throno, & dignitate prædictis virtutibus ornata, magnam habebit firmitatem, suumque officium magna cum excellentia implebit, promptus & paratus ad audiendos subditos, qui ad sua proponenda locum petent; & iustitiam administrandam; & gratiam ac misericordiam exhibendam, quam eorum necessitas & miseria exposcit.

1 Cant. 39.

In Cant. 3.

o Psal. 11. 7.

p Prou. 9. 1.

SED quoniam Prælati non debent semper in vno loco hæere, sed opportunè ad ciuitates & loca suæ iurisdictionis excurrere: debent ad hoc Thronum alium aut *Ferculum* habere simile illi Salomonis, non cum illo ornatu ex auro, argento & purpura materiali, quem illud Salomonis habebat (talis enim Thronus ad Principes huius mundi potius spectat) sed cum ornatu virtutum præstantium, quas res illæ præciosæ significant: quia is proprius est Principum Ecclesiæ. Qui non debent excurrere per mundum, nisi inclusi ferculo cuidam spirituali, quale hic describitur: cuius reclinatorium aureum (vt ait Sanctus Gregorius) est quietæ & piæ contemplatio Dei, eiusque Diuinorum Mysteriorum; quæ oritur ex dono sapientiæ, & iucundæ ac dulcis scientiæ spiritûs. vocatur autem *Reclinatorium*, eò quòd quemadmodum sedes absque Reclinatorio est incommoda eò quòd corpori desit aliquid cui innitatur. cum autem adhæret reclinatorio, sedet magis comòdè: ita Prælati officium eiusque visitationes. erunt incommodæ valde ac molestæ; nisi leuamem & quietem habeant orationis, & contemplationis, quæ illas reddat iucundas. Quamobrem qui inter proximos discurrunt: animarum eorum curam gerentes, nunquam debent exercitium internæ recollectionis, & familiaritatis cum Deo per orationem prætermittere: quòd suum officium cum propria & proximorum vtilitate exequantur. Huc accedunt *columna argentea*, gratiæ scilicet ac virtutes reddentes Prælatum aptum ad prædicandum verbum Dei, quòd est *o argentum purgatum septuplum*. Neque esset abs re dicere: has *p septem columnas* esse illis similes *quas sapientia excidit in domo quam sibi adificauit*: eò quòd septem sint præcipui huius muneris actus, superius commemorati. *Ascensus* autem ad hanc sedem siue ferculum est *per gradus purpureos* actus scilicet mortificationis, & abnegationis sui ipsius, sine qua impossibile est Prælatos frui quiete orationis, & efficacitatem habere in sua prædicatione, & bonè fungi suo munere. Licet autem dicere, hos gradus esse septem sicut fuerunt alterius throni: eò quòd insigniores huius mortificationis actus sint sex. Mortificatio scilicet carnis, & quinque eius sensuum; *passionum appetitus sensitui*; propriæ voluntatis; iudicij proptij cogitationum ac diuagationum cordis & amoris nimij ad vitam propriam; ita vt parati sint eam exponere pro gloria Dei & bono ouium suarum. Et hic supremus est actus purpuræ, proprio sanguine tinctæ vt dictum est. *Medium* autem

hunc

huius *Ferculi est stratum charitate*: nam Prælatorum & Prædicatorum corda debent omnino repleta & occupata esse heroica charitate; vt in eis maneat ipsemet Deus permanentes; & ipsemet Christus verus Salomon omnibus amabilis & omnium amator: in quibus locum habeat cum omni excellētia, quod Apostolus optabat omnibus, vt *q Christus habitaret per fidē in cordibus eorum, in charitate* (vt ipse dicit) *radicati & fundati*. Idque totum propter *filiis Ierusalē*, animas scilicet subditorū quos visitat & Prædicatorū quibus prædicant. Vt illi vidētes admirandā suorū Prælatorū & Prædicatorū vitā; & admirantes rarā mortificationē, piā orationē, feruentē prædicationem, & viscera charitatis, quam erga omnes exhibent: afficiantur, & alliciantur ad obsequium sui Creatoris; & capaces sint eorum, quæ illis dicuntur; eaque opere ipso exequantur. Hoc ipsum magis exprimit alia versio, quæ habet: *in medio est ipse accensus vel combustus ob filias Ierusalē*. Quemadmodum enim Christus Dominus Noster est amore ardens in medio Electorum suorum, vt indicatur in hac visione Apocalypsis, quam explicamus: ita spiritus Prælatorum accensus esse debet, & ardens igne amoris Dei, & suorum proximorum; & cupiens accendere & inflammare omnes eodem igne, quo ipse ardet. Et cum per varias partes excurrit, eū eo zelo id facere debet, quo Dominus ille faciebat qui dixit: *ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi vt accendatur?* Sed quoniam inter visitandum multa occurrent corceptione digna; & peccatores aliqui ipsorum admonitionibus repugnantes: debet etiam aded ardere igne zeli, vt quando ita expediet, prunas & flammam iaculetur punitionis.

DE NIQVE quoniam in his visitationibus, Episcopi opus habent Ministris perfectis, à quibus inuentur, ad præcipuum earum scopum attingendum, reformationem scilicet morum: prospexit Deus noster Ecclesie sue de multis Religionibus, quæ sese addixerunt ad bonum spirituale proximorum procurandum: adiuvantes ipsos Episcopos. Quarum vna est minima nostra societas: cuius Institutum est ire ad huiusmodi Missiones & excurrere, variosque populos visitare, sua in eis ministeria exercētes sicut in ultimo capite Tractatus præcedentis est dictum. Quod præclare confirmat S. Gregorius Nazianzenus consolans amicū suū Nisēnum exulē in varijs partibus. Quemadmodū in cælo, inquit, aliquæ sunt stellæ fixæ; aliæ, quas erraticas vocant, quæ sunt Sol & Planetæ, quæ videntur aberrare per varias cæli partes, nunc hinc nunc ibi: quorum tamen error est cum magno ordine & vtilitate: quia illuminant, & influunt in terram: ita in Ecclesia & Religionibus sunt aliqui iusti, quasi stellæ fixæ, & quasi throni, & sedilia Dei stabilia, excipientes intra se Diuinam lucem ac dona cælestia, sibi tamen solis, non alijs communicāda: quales sunt Anachoretæ & Monachi recolletæ, qui solum profitentur vitam contem-

platiuam

q Ephes.
5.17

videt Ludovic.
Legio.
nen(em. ibi.

1 Lu: 2
12.49.

Epist. 34 ad
Nisēnum.

Tract. 3. c. 1.
de loc. Act. 16

(Psal. 136.)

platiā; & personā simplices ac litterarum ignarā, quæ totam suam perfectionem ponunt in interiori familiaritate cum Deo. Alij autē sicut Sol & Planetæ ac stellæ erraticæ, quæ sunt quasi Fercula Dei: quasi Tabernaculum suum & habitationē ponit in his solibus: ut illum gestent per vniuersam terram; illustrantes & inflammantes amore ipsius corda mortalium. Cuius rei causā discunt & vagantur hinc inde; quamuis talis diuagatio non sit aberratio, sed reſtitutio & profectus animarū. Et quemadmodum idem Sanctus dixit: tua discursio est Deo gratia; fixumque est de multis bene mereri: quamuis loco minimè fixus sis. Sicut igitur Episcopi quasi Soles visitantes, & discurrentes per totam terram sui Episcopatus; secumq; deducant fideles aliquos Ministros, qui quasi celestes Planetæ ipsos iuuent, Concionibus, Confessionibus excipiendis, alijsque Ministerijs in bonum animarum exercendis; & sic implebunt bene meritis suum: obseruando in omnibus documenta, quæ proposuimus; & alia quæ mox subiiciemus, explicantes Epistolas Apocalypsis, quas insinuauimus, circa quas hoc est aduertendum, quod non perpendemus in singulis virtutes omnes, aut vitia Episcopi, qui in eis laudatur, aut reprehenditur; sed aliqua tantum specialia, reliquis reiectis in aliam Epistolam, in qua alius Episcopus de eisdem fuerit notatus.

CAPVT X.

PRIMA EPISTOLA AD EPISCOPVM EPHE SINVM,
in qua de seruire in gubernatione, oratione & consideratione
collecta, quæ gubernationem comitantur.

a Apoc. 2. 2

PRIMA EPISTOLA, QUAM CHRISTVS D.N. SCRIBIT ad Episcopum Ephesinum, qui in suis principijs valde fuit seruens ac sollicitus in munere suo: plena est admirandis documentis pro Prælati. Cuius exordium ita habet: a scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam; & quia non potes sustinere malos: & tentasti eos, qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt: & inuenisti eos mendaces: & patientiam habes; & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti. In quibus verbis Christus Dominus Noster laudat hunc Episcopum à duabus precipue virtutibus, quæ sunt fructus charitatis, & valde necessarie Prælati ad ipsorum gubernationem: cuius reſtitutio maximè consistit in eo, quod nouerit, bene agere, laborare, sustinere ac pati. Nam otio deducit